

[Erik Østergaard.]

domme. De små brug kan jo gøres større ved sammenlægning, men det vil i de fleste tilfælde være en meget dyr vej at gå, idet det så bliver nødvendigt at opføre nye og større bygninger; hertil kommer anskaffelse af nyt og større driftsmateriel. De bestående bygninger, der i mange tilfælde er dårligt opført og i forvejen er for små, vil ved sammenlægning være ubrugelige. Det samme vil være tilfældet, hvis der lægges mere jord til et mindre brug med for små og dårlige bygninger.

Det er min opfattelse, at hvis man skal nå frem til en rationalisering og strukturændring, der virkelig betyder noget, må der gennem vor jordlovgivning skaffes mulighed for, at disse efter nutidsforhold alt for små ejendomme kan nedlægges som selvstændige brug. Det kan i de tilfælde, hvor forholdene taler for det, ske ved sammenlægning af flere enheder; men i mange tilfælde vil det være bedre og langt billigere at lægge disse jorder ind under større brug. Dette vil i mange tilfælde kunne gennemføres uden væsentlig udvidelse af bygninger og driftsmateriel, og det bliver på den måde både effektivt og langt billigere.

Den foreslåede afløsning af jordrenten vil sikkert af jordrenteburgen blive hilst med tilfredshed. Den stærke stigning i grundværdierne, som er sket efter de seneste ejendomsvurderinger, vil bevirke, at ejere af jordrenteburgen kommer ud for en betydelig stigning i renteydelse, der nok kan virke urimelig, sammenholdt med, at andre i tilsvarende ejendomme med jordkøbslån kan nøjes med uændret og betydelig lavere renteydelse. Jeg vil slutte dette afsnit med at sige: hvis bestemmelsen om statens forkøbsret bliver fastholdt gennem udvalgsarbejdet, kan de uafhængige ikke støtte dette lovforslag, men må gå imod det.

Til lovforslaget om arbejderboliger har jeg ingen særlige bemærkninger. Afløsning af jordrenten her vil ikke betyde noget væsentligt for ejerne af disse huse.

Niels Westerby: Landbruget er et af Danmarks hovederhverv, og det er et erhverv, som på mange måder er i vanskeligheder. Det må jo derfor undre, at der er så forholdsvist ringe interesse i det høje ting for

drøftelsen af det kompleks af lovforslag, som her er fremsat af regeringen.

Jeg tror, at landbrugets hovedproblem er, at man har for lidt kapital, og netop fordi man har for lidt kapital, er man ikke i stand til at gennemføre den mekanisering, rationalisering og specialisering, som er så nødvendig, for at landbrugserhvervet kan blive virkelig effektivt. Det er mangelen på kapital, der gør, at man ikke kan udnytte den moderne teknik, og det er det, der gør, at de mennesker, der er ved landbruget, ikke kan blive færre, således at der kan blive et ordentligt udkomme til dem, der bliver tilbage i landbruget.

Må jeg sige til den højtærede landbrugsminister, at jeg tror, det mest slående ved de lovforslag, som her er fremsat, er, at der mangler løsning af en række spørgsmål, måske ikke i den forstand, at landbrugsministeren burde have taget disse med i dag, men en række spørgsmål, som betyder mindst lige så meget for landbrugserhvervets fremtid som det, der er til drøftelse i dag. Jeg tænker her på forsknings- og konsulentvirksomheden; den må effektiviseres og udbygges, og jeg håber, at landbrugsministeren vil tage det spørgsmål op ved en senere lejlighed.

Jeg tænker også på spørgsmålet om uddannelsen. Det har jo vist sig mange gange, at en del af landbruget klarer sig særdeles dårligt, en del af landbruget klarer sig ret godt, og en del af landbruget klarer sig jævnt. Det er meget ofte sådan, at der er en nøje sammenhæng mellem uddannelsen af landmænd, og hvordan de klarer sig. Det er der ikke altid, men typisk og gennemsnitligt er det tilfældet, og jeg tror, at vi i højere grad må prøve at skaffe bedre uddannelsesmuligheder for landbrugets udøvere. Dette at drive landbrugsvirksomhed er sværere end nogen sinde før, det kræver både en landbrugsfaglig dygtighed og et økonomisk overblik, og for at skaffe alt dette må vi prøve at intensivere uddannelsen i landbruget.

Landbruget er i vanskeligheder, det ved vi. Det har gjort en stor indsats i efterkrigstiden, produktiviteten er steget; der har været gjort en vældig indsats af den enkelte landmand i Danmark; men alligevel har man ikke fået det ud af det,